

Regioonide Komitee

Sissejuhatus

Regioonid muutuvad Euroopa Liidu kontekstis üha olulisemaks, kuna üha enam EL õigusakte on nendele suunatud. Selleks, et regioonid ei oleks ainult EL õiguse subjektid, vaid neil oleks sellele ka oma mõju, loodi Maastrichti lepinguga 1993.a [Regioonide Komitee](#) (*Committee of Regions*). Loomise tingis ka regioonide kasvav osatähtsus liikmesriikides, võrreldes mõnekümne aasta taguse ajaga (nt Belgia, Hispaania, Suurbritannia, isegi Prantsusmaa), lisaks on mitmed riigid traditsiooniliselt föderaalised (Saksamaa, Austria). Ehkki võiks ka üldistades öelda, et Euroopa integratsiooni protsessil on detsentraliseeritud riikidele mõneti tsentraliseeriv mõju ning tsentraliseeritud puhul on see vastupidi.

Siiski on selge, et konsultatiivse Regioonide Komitee loomine aitab regioonide häälel Euroopa Liidu tasandil paremini kõlada. Samuti võiks Regioonide Komiteed pidada mingis mõttes vahendajaks EL ja kodanike vahel, mis suurendab EL läbipaistvust jne. Vähemalt komitee ise näib nii arvavat – tegelikkuses võib selles vägagi kahelda, pigem on kodanikule lähemal nende oma valitsuse esindajad nõukogus (valitsused kinnitab ametisse ikkagi rahva poolt valitud parlament) või isegi otsestel valimistel valitud Euroopa Parlamendi liikmed.

Regioonide Komitee koosseis

Regioonide Komitees on sarnaselt MSKle 344 liiget, kes jagunevad riigiti sama mudeli alusel. Kes riiki esindab, selle otsustab iga riik ise. Nii komisjon kui parlament on korduvalt väljendanud seisukohta, et komitee liikmed peaksid olema valitud otsestel valimistel, sellegipoolest esindavad mõningaid liikmesriike (Suurbritannia ja Holland) ka ametnikud. Poliitikute tasemel esindamine annab kogule suurema kaalu ja väldib selle kujunemise lihtsalt ekspertide koguks.

Kes peaksid riike esindama? Euroopa Parlamendi võttis 23. aprillil 1993 vastu resolutsiooni, mille kohaselt peaks Regioonide Komitee tagama regionaalsete ja kohalike organite esindatuse vastavalt sellele, millist rolli mängivad need organid liikmesriikide institutsionaalsetes süsteemides. Samuti leidis resolutsioon, et riikide puhul, mis põhinevad regionaalsel süsteemil, peaksid kõik regioonid olema komitees esindatud.

Tegelikkuses on osad riigid esindatud ühel tasemel – näiteks Belgia, Kreeka ja Luksemburg. Kreeka ja mõistetavalt Luksemburg põhjusel, et puuduvad detsentraliseeritud regionaalsed üksused, Belgias aga ei osutunud võimalikuks esindatuse andmine nii regioonidele (Valloonia, Flandria, Brüssel) kui ka etnilistele kogukondadele (flaami-, prantsuse- ja saksakeelsed). Osad riigid aga on esindatud mitme tasandi esindajatega – regionaalse, kohaliku ja vahepealse (nt Prantsusmaa). Samas ei tähenda see mitmetasandiline esindatus, et erinevad tasandid oleksid võrdselt esindatud – Saksamaal näiteks on jagatud 21 kohta liidumaade vahel ning 3 kohalikke omavalitsusi ja linnu ühendavatele ühendustele. Hispaanias on kõik 17 regiooni esindatud ühe esindajaga, ülejäänud neli on jagatud kohalike organite vahel. Prantsusmaal esindavad pooled liikmed regioone, pooled departemange või kohalikke organeid. Iirimaal on 7 kohta jagatud krahvkondade vahel, üks koht on nii Dublini kui Corki linnal. Itaalias jagunevad kohad regioonide (12), provintside (6) ja kohalike organite (6) vahel. Taanis on üks koht reserveeritud Kopenhaagenile, ülejäänud kaheksa kohta jagunevad võrdselt maakondade ja linnade vahel. Portugalis on üks koht Assooridel ja Madeiral, ainsatel eksisteerivatel autonoomsetel regioonidel, ülejäänud kümme kohta jagunevad linnade vahel. Hollandis on võrdne esindatus provintsidel ja kohalikel organitel. Suurbritannias on süsteem veelgi keerulisem – esindatus varieerub Inglismaal (14), Šotimaal (5), Walesis (3) ja Põhja-Iirimaal (2).

Taoline jaotus on tekitanud kriitikat – esiteks on kohtade jagamise monopol jäetud riikide valitsustele, ehkki Regioonide Komitee peaks ju olema organ, kus regioonidel võiks õnnestuda just nendest valitsustest mööda minna ja oma huve kaitsta. Teine kriitikanool on suunatud objektiivsete majanduslike, administratiivsete, demograafiliste jne kriteeriumide puudumisele kohtade jagamisel. CCRE esitas Euroopa Komisjonile 1993.a kaebuse, et komitees ei ole piisavalt esindatud kohalikud organid, et mitmed riigid määravad esindajateks ametnikke ning et Saksamaal ja Belgias võivad riike esindada samad regioonide ministrid, kes Maastrichti lepingu alusel võivad esindada riike ka EL Nõukogus.

Eestist nimetati käesolevaks perioodiks Regioonide Komitee liikmeteks:

- Väino Hallikmägi – Pärnu Linnavolikogu liige (põhiliige)
- Urve Erikson – Tudulinna Vallavolikogu esimees (põhiliige)
- Teet Kallasvee – Haapsalu Linnavolikogu liige (põhiliige)
- Kurmet Müürsepp – Antsla Vallavolikogu liige (põhiliige)
- Jüri Pihl – Tallinna Linnavolikogu liige, endine Tallinna abilinnapea (põhiliige)

- Uno Silberg – Kose Vallavolikogu liige (põhiliige)
- Toomas Vitsut – Tallinna Linnavolikogu esimees (põhiliige)
- Juri Gotmans – Sõmerpalu Vallavolikogu liige (asendusliige)
- Andres Jaadla – Rakvere linnapea (asendusliige)
- Saima Kalev – Jõgeva Vallavolikogu liige, endine Jõgeva vallavanem (asendusliige)
- Kersti Kõosaar – Võru abilinnapea (asendusliige)
- Villi Pihl – Kärla vallavanem (asendusliige)
- Kersti Sarapuu – Paide Linnavolikogu esimees, endine Paide linnapea (asendusliige)
- Kadri Tillemann – Keila Vallavolikogu esimees, endine Keila vallavanem (asendusliige)

Liikmed nimetab ametisse EL Nõukogu ühehäälselt viieks aastaks. Liikmeid võib ka nimetada uueks ametiajaks. Sama palju, kui on põhiliikmeid, kinnitatakse ka asendusliikmeid. Nii Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kui ka Regioonide Komitee liikmete tööd ei tasustata, kuid nad saavad hüvitisi kohtumistel osalemisega seotud kulutuste katmiseks (reisikulud ning päevarahad).

“Komitee liikmeid ei või siduda mingite kohustuslike juhistega. Ühenduste üldistes huvides on nad oma kohustuste täitmisel täiesti sõltumatud” (EL toimimise leping). See tähendab, et regiooni valitsus vms organ ei tohi komitee liikmele ette kirjutada, kuidas hääletada jne.

Regioonide Komitee tegevusvaldkonnad

Vastavalt EL toimimise lepingule tuleb Regioonide Komiteega konsulteerida valdkondades, mis mõjutavad või võivad mõjutada kohalikke ja regionaalseid huvisid, eelkõige:

- haridus
- kutseõpe
- noorsooküsimused
- kultuur
- rahvatervis
- keskkond
- piiriülene koostöö
- üleeuroopalised infrastruktuuri võrgustikud: transport, telekommunikatsioonid, energeetika

- majanduslik ja sotsiaalne ühtekuuluvus
- Sotsiaalfond
- sport

Nõukogu või komisjon informeerib Regioonide Komiteed, kui ta küsib MSK arvamust. Kui komitee on seisukohal, et asi puudutab regionaalseid erihuve, võib ta selle küsimuse kohta avaldada oma arvamuse. Regioonide Komiteega võib konsulteerida ka Euroopa Parlament. Regioonide Komitee võib arvamuse algatada omal algatusel juhul, kui ta peab niisugust sammu asjakohaseks. Siiski on tegu vaid konsultatiivse arvamusega, kuigi arvamusi võetakse enamasti arvesse.

Kindlasti on Regioonide Komitee poliitilisem organ kui MSK (tänu oma koosseisule). See tõsiasi ilmneb kasvõi Eestist nimetatud komiteede liikmete koosseisudega tutvumisel. Kui MSK koosseisus on tõepoolest eelkõige kodanikuühiskonna ja kolmanda sektori esindajad, siis RK koosseisus ikkagi peamiselt tegevpoliitikud (linna- ja vallavolikogude liikmed, linnapead, abilinnapead, jms).